

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zoologie a rybářství

**Rozdíly v podmínkách chovu psů a preferencích jejich majitelů
v závislosti na počtu obyvatel sídla.**

Bakalářská práce

Autorka práce: Eva Zdeňková

Vedoucí práce: Mgr. Vladimír Vrabc, Ph.D.

© 2014 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Rozdíly v podmínkách chovu psů a v preferencích jejich majitelů v závislosti na počtu obyvatel sídla " jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 2. 4. 2014 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Dr. Mgr. Vladimírovi Vrabcovi za odborné vedení bakalářské práce, Haně Nitrové za pomoc při vyhodnocování dotazníků.

Rozdíly v podmínkách chovu psů a v preferencích jejich majitelů v závislosti na počtu obyvatel sídla

Souhrn

V této práci bylo provedeno základní šetření, o návycích chovatelů psů na malém městě a v okolních vesnicích. K tomuto účelu byly vybrány dvě sídla, ve kterých bylo provedeno šetření formou dotazníků. Počet správně vyplněných dotazníků v každém sídle byl stanoven na čtyřicet. Získané preference jsou přehledně popsána a uspořádána do tabulek a grafů v části metodika. Cílem práce je potvrdit, nebo vyvrátit následující hypotézy: 1. Preference větších plemen rostou s nižším počtem obyvatel. 2. Na venkově převládá chov v omezeném prostoru, než volně. Z výsledků je zřejmé, že ve městě i na venkově jsou psi nejčastěji chováni v bytech. Ovšem druhým nejčastějším způsobem chovu na venkově je kotec. V tomto případě se předpoklad preference kotce na venkově nepotvrdil. 3. Nejsou výrazné rozdíly v péči o psy. V této části je porovnávána péče o psy v oblasti četnosti krmení, očkování a odčervení. Z šetření je zřejmé, že ve městě jsou psi krmeni častěji než na vesnici. Ve městě je lepší proočkovanosť psů. Odčervování psů ve městě: 1x ročně 52,5 %, 2x ročně 42,5 % a neodčervuje 5 % dotázaných, na vesnici odčervuje 1x ročně 37,5 %, 2x ročně 30 % a neodčervuje nikdy 32,5 % dotázaných. Ve městech je tedy lepší péče majitelů psů i v této oblasti a vyplývá z toho, že i v těchto oblastech péče jsou výrazné rozdíly mezi městem a vesnicí. Zjištěné výsledky tedy vyvrací tuto hypotézu. 4. Častěji jsou venčeni psi ve městech. Bylo zjištěno, že ve městech venčí psy 1x denně 10 %, lidí, 2x denně 32,5 % lidí, častěji 45 % lidí a vůbec nevenčí 12 % dotázaných. Na vesnicích venčí 1x denně 45 % lidí, 2x denně 7,5 % lidí, častěji 0 % a nevenčí 47,5 %. I u tohoto druhu péče bylo zjištěno, že psi ve městech mají lepší péči. Zjištěné výsledky potvrzují poslední hypotézu, a to statisticky průkazně u všech položených dotazů kromě venčení 2x denně u kterého neexistuje statisticky významný rozdíl.

Můžeme se domnívat, že psi chováni na vesnicích se mají lépe než psi ve městech. Tento výzkum ale potvrzuje jinou skutečnost. Psi ve městech mají většinou lepší péči svých majitelů než psi na vesnicích. Jistě by bylo zajímavé uskutečnit další výzkumy, které by byly zaměřeny podrobněji na tyto, nebo další témata s větším počtem respondentů.

Klíčová slova: pes, chovací profily, chování psa, péče o psa, životní pohoda

Differences in conditions of breeding dogs and preferences of their owners in relation to population of settlements

Summary

In this work, a basic survey compares the breeding conditions of dogs in Czech households. For this purpose, they selected two sites of different sizes with the different density of the population in which the investigation was conducted through questionnaires with nineteen questions. The number of completed questionnaires was fixed at forty at each site. The data are clearly described and arranged in the tables and graphs in the methodology. The aim of the work is to confirm or disprove the following hypotheses: At first, the preference of larger breeds grow with the lower number of inhabitants. At second, the rural farming predominates in the limited space than freely. The results show that in the both areas dogs are most commonly kept in homes. However, the second most common way of farming in the country is a pen. In this case, the assumption of preference of pens was not confirmed in the country. At third, there are not significant differences in the care of dogs. This section compares the care of dogs in the frequency of feeding, vaccination and worming. The investigation showed that dogs are fed more in the city than in the village. And therefore in the city there is better vaccination than in the rural area. De-worming of dogs in the city: once a year 52.5 %, twice a year 42.5 % and none at all 5 % dogs. In the village de-worming of dogs: once a year 37.5 %, twice a year 30 % and never de-wormed 32.5 % of respondents. In the cities it is better care of dogs. It stems from the fact that in these areas there are significant differences between town and country. And therefore the results disprove this hypothesis. At fourth, people more often walk with their dogs in the cities. It was found that in the city 10% people walk with dogs once a day, 32.5 % people walk with their dogs twice a day, 45 % people walk with the dog more often and 12 % respondents never walk with their dogs. Twice a day and 47.5% people never walk with their dogs. Even with this type of treatment it has been found that dogs in cities have better care. The results confirm the recent hypothesis that a statistically significantly for all questions asked except walking twice a day for which there is no statistically significant difference. Dogs in the cities usually have better care of their owners than dogs in the villages. It really would be interesting to carry out further research which would be focused in more details on these or other topics with a larger number of respondents.

Keywords: dog, cradled profiles, dog behavior, dog care, welfare

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Cíl práce.....	7
3. Literární rešerše	7
3.1. Původ a domestikace psa	7
3.2. Životní pohoda zvířat	8
3.3. Volba plemene	10
3.3. Chov	12
3.4. Krmení.....	13
3.5. Očkování (vakcinace).....	15
3.6. Odčervení psa.....	16
3.7. Venčení psa	17
4. Metodika	18
5. Výsledky	19
5.1. Preference velikosti plemene.....	19
5.2. Hodnocení chovného prostoru a způsobu chovu	21
5.2.1. Způsob chovu.....	21
5.3. Chovatelské návyky.....	23
5.3.1. Krmení	23
5.3.2. Očkování	28
5.3.3. Odčervení.....	30
5.4. Denní venčení psa.....	32
5. Diskuse.....	37
6. Závěr	39
7. Seznam použité literatury.	40
8. Přílohy.....	42

1. Úvod

Psi jsou úžasná zvířata. Od přírody jsou laskaví, veselí, hraví, citliví a důvěřiví. Pomáhají lidem jako ovčáci, slepcům propůjčují svůj vlastní zrak, hlídají naše domy, svým čichem zachraňují lidi. Žádné jiné zvíře nenavázalo tak blízký vztah s člověkem a z toho důvodu se nabízela myšlenka zjistit, jaké jsou rozdíly v péči o psy u lidské populace žijící na vesnici a ve městech.

2. Cíl práce

Cílem studie je porovnat zvyklosti lidí v chovu psů v různě velkých sídlech (podle počtu obyvatel).

Testovány budou hypotézy: 1. Preference větších plemen rostou s nižším počtem obyvatel.

2. Na venkově převládá chov v omezeném prostoru (kotec) než volně.

3. Nejsou výrazné rozdíly ve frekvenci krmení, očkování a jiné péči mezi městem a vesnicí.

4. Častěji jsou psi venčeni ve městech.

3. Literární rešerše

3.1. Původ a domestikace psa

V průběhu tisíců let se vyvinulo a zaniklo množství psích plemen. Do dnešní doby jich zůstalo zhruba 400. A vývoj probíhá neustále. Když v 15. a 16. století přišli Evropané do Ameriky a našli zde asi 20 plemen psů. V dnešní době tam zbyli z původních plemen pouze mexický naháč, eskymácký pes a psi z Peru a Chile (Tylor 1991).

Canis familiaris palustris – nálezy v rašelinných polích neolitických sídlišť ve Švýcarsku, dále od Baltu po Itálii, nejstarší a nejdrobnější nalezená forma psa, výška 40-45 cm, pravděpodobně předek kníračů, pinčů, teriérů a části špiců, čau-čau a batackého psa.

Canis familiaris intermedius – nálezy ve Švýcarsku, Bavorsku, v Čechách a na Moravě, středně velký, je považován za předka loveckých psů – jezevčíků, ohařů, setrů, španělů, ale také pudlů, pekinézů a maltézáčka.

Canis familiaris inostranzewi – ruský badatel Inostranzew nelezl jeho pozůstatky v okolí Ladožského jezera. Pravděpodobně to byl přímý potomek severoevropských vlků, nebo jejich kříženec se psem bažinným. Je předkem tzv. primitivních plemen psů – husky, lajka, grónský pes, norský losí pes, keeshond, eskymáčtí psi, ale i buldok, boxer, bernardýn, novofundlandský pes, landser, leonberg, mastif.

Canis familiaris leineri – je předkem chrtích plemen.

Canis familiaris matris optima – nálezy v oblasti střední Evropy, předek ovčáckých plemen (Procházka 2005).

S největší pravděpodobností přijaly vlka do lidského společenství ženy v době kamenné. Z vlků se postupem času vyvinuli domácí psi, kteří byli člověku v mnoha ohledech užiteční: jako konzumenti odpadků, ochránci a hlídací psi a později jako pomocníci při lovu. Pes je tedy nejstarším domácím zvířetem člověka. Jako jeho průvodce po celá tisíciletí se stal rovněž zvířecím symbolem věrnosti a ostražitosti. Žádné jiné zvíře nedokáže navázat s člověkem tak těsný vztah, nepodřídí se mu tak bezpodmínečně a nebude ho bránit bez ohledu na to, zda samo vyvázne se zdravou kůží (Hegewarld-Kawich 1996).

Domestikace psa začala zhruba před 10 až 15 tis. lety. Důkazem jsou hlavně archeologické nálezy. Např. velmi známý nález z údolí Horního Jordánu v Izraeli, kostru člověka s rukou položenou na štěněti popsal Davis et al. (1978).

Domestikační proces většinou začíná ochočením zvířete. Ochočení divokého zvířete ještě zdaleka není domestikací. Ochočený vlk se nestane domácím psem a zdivočelý pes se nestane opět vlkem. Ochočení je jev týkající se jedince, kdežto domestikace je proces měnící celou populaci (Mikulica 1985).

3.2. Životní pohoda zvířat

Životní pohoda zvířete je definována jako stav, v němž se zvíře snaží vyrovnat se svým životním prostředím. Životní prostředí předkládá podněty a zvíře na ně reaguje. Cílem reakce je v ideálním případě stresový podnět odstranit. Když to není možné, zvíře se snaží podnětu přizpůsobit procesem adaptace. Jestli nemá žádné problémy tyto situace zvládat, jeho životní

pohoda je ohrožena, když situaci nezvládne, jeho životní pohoda je špatná. V určitém bodě na spojnici mezi ohroženou a špatnou životní pohodou začíná zvíře trpět (Webster 2009).

Pro vyjádření pohody při určitém využití zvířete lze použít, 5 svobod“, které vypracoval profesor John Webster, vedoucí veterinární katedry na univerzitě v Bristonu. Welfare je:

1. Svoboda od žízně, hladu a podvýživy – bezproblémovým přístupem k čerstvé vodě a krmivu dostačujícím k zachování plného zdraví a síly.
2. Svoboda od nepohodlí – poskytnutím vhodného prostředí včetně přístřeší a pohodlného místa k odpočinku.
3. Svoboda od bolesti, zranění a nemoci – pomocí prevence nebo rychlé diagnózy a léčení
4. Svoboda uskutečnit normální chování – poskytnutím dostatečného prostoru, vhodného vybavení a společnosti zvířat téhož druhu.
5. Svoboda od strachu a úzkosti – zabezpečením podmínek, jež vylučují mentální strádání (Webster 1999).

Hrušovský a kol. (1994) uvádějí: Správná péče o psa má rozhodující vliv na jeho praktickou upotřebitelnost. Hrubé závady v krmení, napájení, ustájení, hygieně, a pracovním vytížení vyvolávají vážné poruchy zdravotního stavu a mohou vést až k uhynutí zvířete.

Webster (2009) zjistil zkoumáním životní pohody, že problémy životní pohody jsou nejpravděpodobněji způsobeny vnuceným způsobem života, který neodpovídá přirozeným vzorcům chování.

K tomu, aby byl pes duševně a tělesně zdrav, měl by se cítit ve svém domově bezpečně, a proto je nezbytné uspokojit všechny přirozené potřeby psa v jeho životním prostředí. Mezi základní přirozené potřeby psa patří: bezpečné a pohodlné místo na odpočinek, pocit jistoty, bezpečné území, vlastní prostor, kde není pes rušen, hračky na ukojení loveckého pudu, dostatek vody a potravy a v neposlední řadě přijatelná sociální interakce (Davis 2004).

Pes se díky evoluci přizpůsobil životu v hierarchii, kterou může být smečka ostatních psů nebo skupina lidí, a uznává vůdce smečky, kterým je v případě psích mazlíčků člověk (Webster 2009).

Nejčastější příčinou neurotického chování psů jsou lidé. Pes bývá bezbrannou obětí lidského přátelství. Lidé mu působí největší újmy právě v období, kdy je zvíře nejzranitelnější: v raném období života. Je-li štěně chováno v nevhodném prostředí, zejména když postrádá láskyplnou péči, stane se v dospělosti pravděpodobně nešťastným, nervózním, příliš agresivním nebo naopak bázlivým psem. Nenaučí se, jak se stavět k problémům. V nových situacích často zcela selže (Vine 1992).

Tannenbaum (1961) říká, když jeden člověk přímo způsobí jednomu zvířeti utrpení nějakým krutým činem, je vystaven trestnímu stíhání. Když tisíce lidí působí miliónům zvířat utrpení jakožto přímý důsledek systému, v němž jsou zvířata chována, pak to přijmeme jako běžnou praxi.

3.3. Volba plemene

Každá koupě psa je závazek. Je třeba si uvědomit, že pes bude více než 10 let členem rodiny, každý den bude pobývat v přítomnosti své rodiny a že významně ovlivní její denní režim. Je tedy zřejmé, že výběr plemene nelze brát na lehkou váhu. Nejvhodnější je sepsat na kousek papíru své požadavky, ale i omezení. Jaké jsou očekávané povahové vlastnosti, a čeho je třeba se vyvarovat. Důležité je si také uvědomit kolik času je třeba věnovat pohybu se psem a péči o srst. V neposlední řadě je třeba brát zřetel i na povahové rysy z důvodu snášenlivosti s jinými domácími mazlíčky, dětmi a návštěvami (Hegewald-Kawich 1996).

Zvážíme příklad, zda zvládneme bez problémů denní a noční režim brazilské fily nebo kavkazského ovčáka v 7. patře činžovního panelového domu na frekventovaném sídlišti velkoměsta. Uvědomíme si, kolik na nás čeká situací, než projdeme bytem, domem, ulicí? Kolik kontaktů se odehraje při venčení na městském trávníku nevelkých rozměrů, který bude obležen v obvyklých hodinách roztodivnou smečkou psů zabezpečených i nezabezpečených, vychovaných i nevychovaných, plachých i agresivních, zdravých i nemocných nebo hárajících fen? Jak uklidníme přirozený štěkot v nočních hodinách, kdy někdo vystupuje na chodbě z výtahu? Kam budete zavírat našeho miláčka, který nesnáší zrovna oblíbené návštěvy? Jak zajistíte odpovídající klima třeba pro čuvače nebo novofudlanda v bytě s ústředním topením, kde s námi žijí staří rodiče? Takové a podobné otázky si musíme položit při výběru plemene (Truhlář, 2001).

Obrázek 1: *Příklad psa malé velikosti.*

Zdroj: *Autor*

Trumler (1999) uvádí, že většina majitelů psů během doby se svým psem takříkajíc srůstá, více či méně si zvyká na jeho sklony a vlastnosti, A podobně je tomu i naopak. Mohou vzniknout velmi krásné, harmonické vztahy, protože pes je úžasně přizpůsobivý.

Obrázek 2: *Příklad psa střední velikosti*

Zdroj: *Autor*

Baranyiova a kol. (2009) se ve svém výzkumu zabývali vlivem tělesné velikosti psů na soužití s lidmi v českých domácnostech. K tomuto účelu použili dotazník s údaji o 246 psech. Rozdělili psy do pěti velikostních skupin: toy (T, do 5 kg tělesné hmotnosti), malé (S, 5-10 kg tělesné hmotnosti), střední (M, 10-17 kg tělesné hmotnosti), velké (L, 17-33 kg tělesné hmotnosti) a obří (G, nad 33 kg tělesné hmotnosti). Výzkum prokázal, že pouze 27,4% vlastností z celku významně souviselo s jejich tělesnou hmotností. Jednou u potvrzených souvislostí bylo, že větší a těžší psi jsou častěji chováni v domech se zahradou a ve venkovském prostředí.

Obrázek 3 Příklad psa velké velikosti

Zdroj: Autor

3.3. Chov

Před zahájením chovu je třeba vzít v úvahu, zda může být pes celoročně venku, nebo jak často potřebuje vypustit. Obecně platí několik kritérií. Pes chovaný celoročně venku musí mít možnost přebývat za nepohody v zateplené nebo stlané boudě odpovídající konstrukce a rozměrů. Jsou také plemena, která svým charakterem budou často odmítají. Např. některá velká ovčácká plemena nebo severští psi. Pes chovaný trvale venku by měl trávit v obydlí zanedbatelný čas dne. Při každé velké změně zaběhlého teplotního režimu musí být přechodně zabezpečen a měl by mu být dopřán nutný čas na aklimatizaci. Pes nemůže podle potřeby odkládat nebo navlékat izolační vrstvy, ani se nemusí potit, a je odkázán na izolační vlastnosti kožního pokryvu. Získává teplo svalovou prací látkové výměny. Neměli bychom tedy v zimě zapomenout na možnost pohybu a zvýšený příjem tuků ve stravě. Psi chovaní celoročně v bytě ztrácí většinou valnou část podsady a pestíky samy nejsou schopny zajistit plné izolační vlastnosti (Truhlář 2001).

Pacheco a kol. (2007) ve svém výzkumu prováděném v Mexiku mezi městem Merida a venkovem zjistil, že ve městě bylo proočkováno 90,1% psů a na venkově pouze 62,3%, současně byla prokázána (na základě šetření u veterinárních lékařů) i lepší péče ve městech v souvislosti se stravou, přístřeším a lékařskou péčí.

3.4. Krmení

K tomu, aby byl pes zdravý, je nezbytné ho krmit správně vyváženou stravou v přiměřené denní dávce. K dostání je velký výběr psích krmiv. Je tedy těžké rozhodnout, který druh nebo výrobek je vhodný právě pro daného psa. Jsou však živiny, bez nichž se pes neobejde. Musí se brát zřetel na věk, zdraví a využití psa ale také na styl života majitelů, což výběr nejvhodnějšího krmiva může usnadnit. Výživa psů je podobná lidské jen obsahuje více bílkovin. Téměř všechny potraviny živočišného původu, obilniny, kořenová zelenina a tuky jsou pro psy lehce stravitelné. Správná výživa záleží na vyvážené stravě, která poskytne všechny nezbytné látky ve správném poměru pro sledovaný účel – práce, chov, růst nebo zdravá dospělost (Morrison 2002).

Mezi nezbytné látky patří:

Sacharidy – ve formě uvařeného obilného šrotu nebo cukru poskytují až 70 % denní krmné dávky (bez vody), nebo dvě třetiny dodávané energie. Psí suchary, těstoviny a rýže jsou tři užitečné zdroje energie.

Bílkoviny – v mase a rostlinách pomáhají tvořit tělesné tkáně, hojit rány a vytvářet hormony. Suchá součást psího krmiva by měla obsahovat nejméně 15 % bílkovin, z nichž aspoň polovina by měla být živočišného původu, nebo z vysoce kvalitních rostlinných bílkovin jako je sója.

Minerální látky – na obalech krmiv jsou někdy zvány jako popeloviny. K nejdůležitějším patří vápník, fosfor a chlorid sodný, vše ve vyvážené kombinaci. Ve stravě by měla být asi tři procenta vápníku/fosforu, které tvoří většinu minerální hmoty kostí. Přemíra vápníku ve stravě u štěňat může způsobit chybný vývoj kostry, zatímco příliš fosforu může u kojících fen způsobit eklampsii. K dalším minerálním látkám patří zinek a měď, které se vyskytují v mase, obilí a jiných složkách vyvážené stravy.

Vitamíny – A (retinol) nezbytný pro růst a zrak, B důležitý pro údržbu centrálního nervového systému, D pomáhá tělu udržet hladinu vápníku nezbytného pro zdravé kosti a zuby, E je důležitý pro stabilizaci buněčných membrán, C nezbytný pro udržování pojivové tkáně a kůže v dobrém stavu, se nemusí do stravy přidávat, neboť psí tělo je schopno si ho vyrobit samo.

Tuky – dodávají potravě chuť a jsou zdrojem esenciálních mastných kyselin důležitých pro udržení tělesného zdraví. Působí na regulaci ztráty vody kůží, jejich nedostatek se může projevit v potížích rozmnožování, nemocích kůže, srsti a při hojení poranění.

Vláknina – její nedostatek může u starších psů vyvolat zácpu a jiné trávicí problémy, nachází se v nestravitelné části rostlin, v syrové i vařené zelenině a obilovinách (Davis 2004).

Mnohé pokroky ve zdravotním stavu a zvýšená dlouhověkost mohou být přímo spojovány se zlepšováním výživy. Krmít štěně – a krmít ho správně – je asi nejsnadnější věcí, kterou můžeme dělat. Ale podobná nenucenost je dána nasazením zdravých, rozumných stravovacích návyků už od samého začátku. Pokud sejdete na scestí a nebudete se řídit tím, co vám zodpovědní majitelé a experti na psí výživu doporučují jako nejlepší, dostanete se do potíží. Taková zvířata jsou pak obézní, vybíravá a celkově nemocná (Louganis 2001)

Aby bylo možno vybrat správnou potravu, je třeba zvážit několik záchytných bodů. Zda půjde o potravu pro štěně, dospělého psa, pro psa podávajícího vysoké výkony nebo psa seniora? Je pes malého, středního nebo velkého vzrůstu? Mnoho výrobců nabízí pro tyto skupiny speciální potravu (Laukner 2006).

Můžeme si vybrat ze tří typů hotové potraviny. Suchá krmiva (< 10% vody), polosuchá (asi 15-30% vody) a vlhká (asi 75% vody) (Laukner 2006).

Počet denních krmných dávek vzhledem k věku psa:

- štěňata od 1 do 2 měsíců krmíme 5 – 6x denně
- od odstavu do 5 měsíců věku – krmíme 4 – 5x denně
- od 6 měsíců do jednoho roku – krmíme 2 – 3x denně

od jednoho až dvou roků do 10 let – můžeme krmít již jen 1x denně (Šebková 2008).

Čerstvě připravené krmivo se podává v přiměřeném množství dvakrát denně ve vhodné, vždy pečlivě čisté a pouze k tomuto účelu používané nádobě. Mnozí chovatelé se domnívají, že dospělý pes vystačí s krmením jen jednou denně, a to navečer. Poukazují na fyziologii přijímání potravy divoce žijících psů, kteří se vydávají za potravou večer a nasycení pak celý den v klidu zalezlí v noře nebo v houštině odpočívají. Vzhledem k tomu, že takový způsob výživy psa chovatelům vyhovuje, značně se v kynologii rozšířil, důsledně se dodržuje a dále

traduje jako osvědčená chovatelská rada. I když divoce žijící psovitě šelmy přijímají potravu pouze jednou denně, je to fyziologicky opodstatněné jejich způsobem života, oproštěným od jakýchkoli požadavků na výkon, popř. potřebu člověka. Spotřeba energie je omezena na získání potravy (Werner 1995).

Z mechanismu trávení je známé, že trávicí ústrojí psa zpracovává přijatou potravu převážně ve stavu tělesného klidu. Čím je námaha větší, tím víc je trávicí proces zpomalen. Aby potrava byla v žaludku psa alespoň částečně zpracována, musí mít pes po krmení nejméně 2 hodiny klidu. Nelze-li zaměstnání psa přizpůsobit době krmení, pak je výhodné podávat krmivo v přiměřených dávkách tak, aby potravou přeplněný žaludek nebránil činnosti nebo výcviku psa, a hlavní doba krmení se přesune do večerních hodin (Koller 1979).

I když psi nemají zvláštní požadavky na úpravu potravy, přece jen by se měla její přípravě věnovat patřičná pozornost. Střídání a změny ve složení krmiva se projevují nejen v mechanismu trávení, ale také v lepším využití jednotlivých složek (Koller, 1979).

3.5. Očkování (vakcinace)

Ze zákona č. 166/1999 Sb. O veterinární péči je majitel povinen podle paragrafu 4, písmene f) zajistit, aby byli psi, jakož i lišky a jezevci držení v zajetí, ve stáří od 3 do 6 měsíců platně očkovaní proti vzteklině a poté během doby účinnosti předchozí použité očkovací látky přeočkovaní, uchovávat doklad o očkovaní po dobu platnosti očkovaní a na požádání jej předložit úřednímu veterinárnímu lékaři. Dostupné z (<http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/100050486.html>).

Každý chovatel by měl vědět kdy a proti čemu má dát štěňata naočkovat. Očkovací plán se nazývá vakcinační schéma. Podle typu vakcíny určuje vakcinační schéma ošetřující veterinář. Poprvé se štěňata očkují ve věku 6 – 7 týdnů. Dnes již existují účinné a velice bezpečné kombinované (proti několika druhům nemocí) vakcíny. Vyrábějí se i speciální „puppy“ vakcíny pro štěňata nejmladších věkových kategorií. Po prvním očkovaní je nutné nechat štěňata (vždy po 3-4 týdnech) přeočkovat. Přeočkování se potom provádí celkem třikrát nebo čtyřikrát. Trvalá hladina protilátek se štěňatům vytvoří až ve čtyřech měsících věku. Dokud se štěňatům nevytvoří dostatek protilátek, neměla by se s nimi navštěvovat kynologická cvičiště a vůbec všechna místa kde se schází velký počet psů (Fogle 1999).

3.6. Odčervení psa

Nikdy nesmíme zapomenout na odčervení proti vnitřním cizopasníkům. Patří k základním předpokladům pro zdraví vašeho psa a kromě toho i zdraví vašeho! Odčervuje se ve věku: 4 týdnů, 6 týdnů, 8 týdnů a 12 týdnů. Poté se odčervuje dvakrát ročně. Odčervení naplánujte vždy tak, aby 14 dní předcházelo očkování (Weglerová 1995).

Vnitřní parazité psů: škrkavka psí (*Toxocara canis*), tasemnice psí (*Dipylidium caninum*), kokcidie, *Babesia babesia*, *Toxoplasma gondii*, měchovci (*Ancylostoma caninum*), dirofilarióza (Skalka 1997).

Škrkavka zoologicky náleží ke hlísticím, parazitujícím v tenkém střevě psa. Dospělé škrkavky jsou bílé, případně bělorůžoví červi, dlouzí mezi 5-15 centimetry, na obou koncích zašpičatělí. Vyjdou ze psa živé, slabě se pohybující. Psí organismus opouštějí s trusem, eventuálně, při silné invazi a u štěňat, mohou je psi i zvracet. Vajíčka, která samička škrkavky klade, mají trojitý a velmi silný obal, takže vydrží v zevním prostředí až několik let. Nevadí jim ani silný mráz, ničí je pouze sluneční paprsky. Protože škrkavka vyprovokuje za svůj život až padesát miliónů vajíček, dochází k velmi silnému zamoření všech míst, kde psi kálí. Dostane-li se vajíčko do zažívacího traktu psa, rozpustí se obaly a z vajíčka se vyvine larvička. Ta se provrtá stěnou střeva, dostane se do krevního oběhu a přes játra putuje nejčastěji do plicních sklípků. S vykašlaným a spolknutým hlenem se larvička znovu dostane do zažívacího traktu, kde se usadí a přemění v dospělého jedince.

Tasemnice zoologicky patří do kmene ploštěnců, tedy plochých červů. Pes může být definitivním hostitelem celé řady druhů tasemnic, lišících se délkou od několika centimetrů do několika metrů. Schéma stavby těla však mají tato tasemnice společné-hlavička, která je opatřena háčky, jimiž je přichycena ke stěně střevní a různý počet článků, z nichž poslední se postupně uvolňují a plné vajíček odcházejí s trusem ven. V nezralých člancích jsou přítomny samčí i samičí pohlavní orgány, takže jedna jediná tasemnice produkuje oplozená vajíčka. Vypuzovaných článků si může pozorný chovatel všimnout přilepených na srsti v okolí psí řiti. Články nejobvyklejší tasemnice psí mají tvar a velikost okurkových semen a čerstvé se slabě pohybují (Skalka 1997).

Měchovci zoologicky patří do kmene hlístic, jsou to geohelmiti mají výrazný pohlavní dimorfismus. Vajíčka se rýhují v půdě a k nákaze sochází pozřením či přímým proniknutím

infekční larvy přes kůži. Larvy putují cévním systémem, kde se svlékají a dále putují do mízní uzliny, srdeční komorou, malým krevním oběhem do plic (průdušek), odtud jsou vykašlány a polknuty. Hltanem pak putují do střeva, kde dospívají. U měchovců existuje i možnost kongenitální nákazy.

Kokcidie jsou nitrobuněční parazité, kteří se specializují na určitý druh hostitele, napadají buňky jeho střevní sliznice a způsobují mu klinické onemocnění zvané kokcidióza. U psů bývají původcem onemocnění kokcidie rodu *Eimeria* a *Isospora*. Ve vývojovém cyklu kokcidií nedochází ke střídání hostitelů. Ve střevě hostitele vznikají drobné oblaněné útvary, zvané oocysty, které se spolu s trusem dostávají do vnějšího prostředí. Tady se dále vyvíjejí, dozrávají a stávají se infekčními. Do organismu dalšího hostitele se dostávají požitím kontaminované potravy. Ve střevě nového hostitele se z oocyst uvolňují mikroskopické rohlíčkovité útvary zvané sporozoity, které napadají buňky sliznice střeva, poškozují ji a intenzivně se množí. Výsledkem množení jsou opět nezralé oocysty, které se do vnějšího prostředí dostávají s trusem hostitele (Kaesner 1993).

3.7. Venčení psa

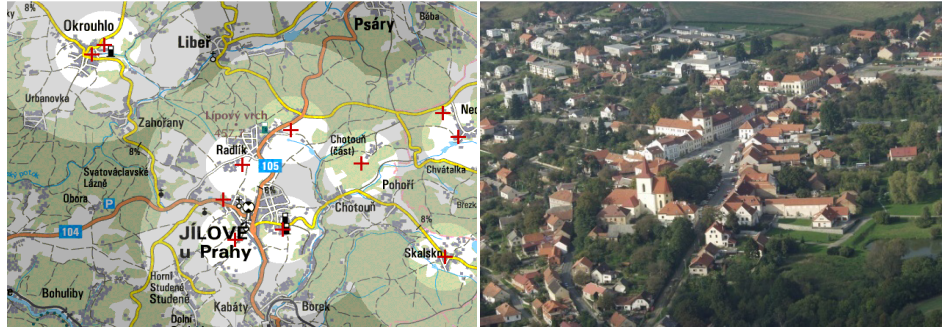
Pes nemůže chodit stále jen na vodítku, potřebuje i po ukončení tělesného růstu také volný pohyb. Touhu po svobodném pohybu pochopitelně nepocítují psi chovaní na venkově, protože mají k němu nepoměrně více možností než psi chovaní ve městech. Také mezi společenskými psy jsou plemena, která potřebují mnoho pohybu. To jim musíme umožnit, a proto i se společenskými psy podnikáme co možná časté delší vycházky (Báča 1971).

Báča (1971) říká, když dospělý pes dospěl, musíme jej vyvádět přes den nejméně třikrát. Na noc jej vyvedeme ještě ve 22 hodin. Jestliže nemůžeme psa vyvést tehdy, když cítí potřebu močení, musí močení zadržovat. To samozřejmě zdravé není, a proto může dříve nebo později dojít k onemocnění močového měchýře a ledvin.

4. Metodika

Za účelem sběru dat k této bakalářské práci byly vybrány dvě lokality. Prvním zkoumaným místem bylo vybráno menší město Jílové u Prahy s počtem 4189 obyvatel.

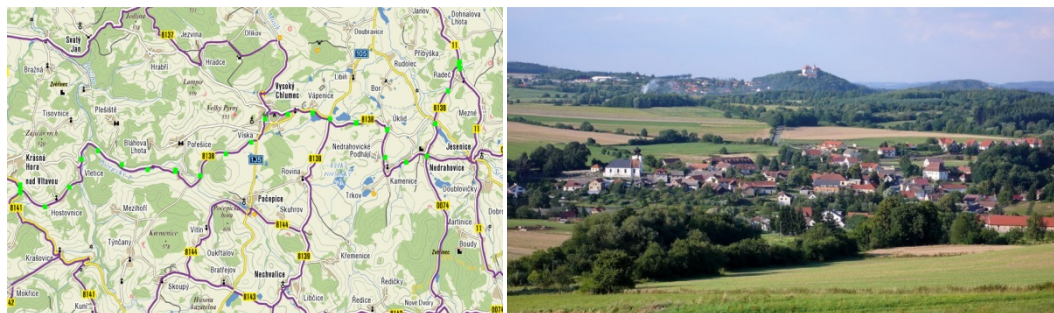
Obrázek 4: Město Jílové u Prahy

Zdroj: O. Ú. Jílové u Prahy

Druhým zkoumaným místem byla zvolena obec Počepice, pod kterou spadá šest spádových obcí s celkovým počtem 540 obyvatel.

Obrázek 5 Obec Počepice

Zdroj: O. Ú. Počepice

Data byla získána formou dotazníkového šetření. Distribuovaný dotazník byl naprosto anonymní, obsahoval 18 položek. Otázky se týkaly velikosti psa. Z důvodu zjednodušení dotazníku byli velikosti rozdělené pouze na malá plemena do 50 cm a velká nad 50 cm. Způsobu chovu, které bylo rozdělené na ustájení v kotci, uvázání na řetězu, v bytě anebo jen volně na dvoře. Další otázky se týkaly denních krmných dávek. Následovaly otázky týkající se základní veterinární péče očkování a odčervení psa. Poslední dotaz se týkal frekvence venčení. Vypracovaný dotazník byl určen pro náhodně vybrané osoby z daných lokalit vlastnicích psa. Osloveni byli na veřejných prostranstvích. Pro snadnější získání dat venkově bylo využito doby, kdy lidé chodí k pojízdné prodejně. Přesný rozpis míst a časů byl

poskytnut obecním úřadem. Počet dotázaných osob z dané lokality bylo 40. Respondenti byli vybráni náhodně, byl jim vysvětlen stručný návod k vyplnění a následně i poděkováno za ochotu. Pro zařazení do vyhodnocení musely být v dotazníku zodpovězeny všechny položky. Čtyři respondenti zapomněli vyplnit všechny kolonky a bylo tedy potřeba oslovit jiné. Výhodou dotazníkové metody je získání velkého množství informací od vysokého počtu respondentů v krátkém čase. Po vyplnění dotazníků bylo respondentům poděkováno a předán malý dárek jako poděkování za ochotu v podobě pamsku pro psa. Souhrnné údaje jsem zpracovala formou tabulek a grafů. Potvrzení či vyvrácení hypotéz bylo vyjádřeno v procentech. Pro statistické vyhodnocení byl použit Pearsonův chí-kvadrátový test. P-hodnota u testu se porovnává s hladinou významnosti (ta je stanovena na 0,05). V případě, že p-hodnota je menší, než hladina významnosti zamítáme nulovou hypotézu a říkáme, že existuje statisticky významný rozdíl mezi městem a venkovem ve velikostní skupině psů.

5. Výsledky

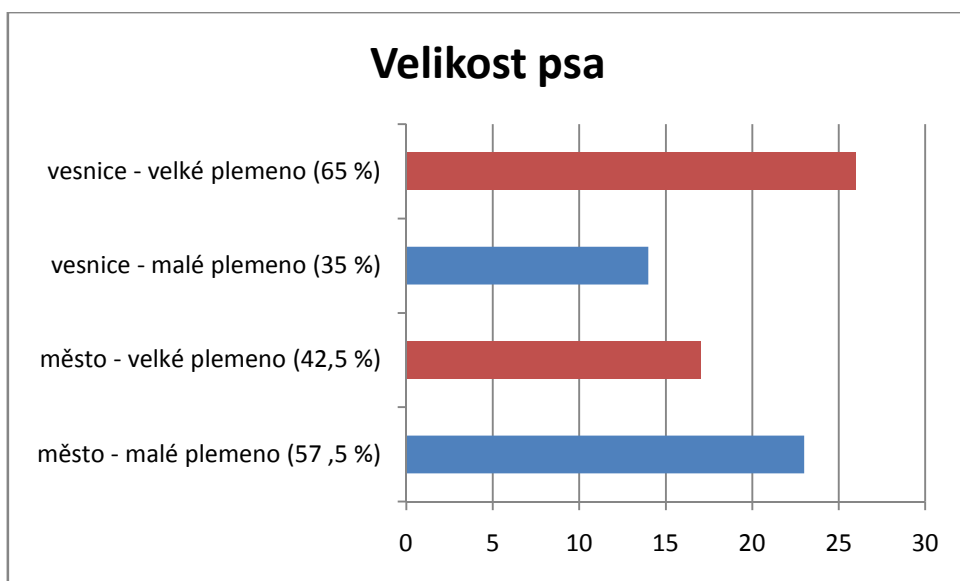
5.1. Preference velikosti plemene.

Hypotéza předpokládá, že ve městech preferují lidé spíše menší plemena psů než na vesnicích. Z tabulky je patrné, že 65 % lidí na vesnici chová většího psa, zatímco ve městech je větších psů méně (42,5 % respondentů).

Tabulka 1: Velikost psa Srovnání preference velikostních kategorií psa mezi venkovem a malým sídlem městského typu.

Velikost sídla	Velikost psa	Počet kladných odpovědí	Procento
Vesnice	větší plemeno	26	65 %
	menší plemeno	14	35 %
Město	větší plemeno	17	42,5 %
	Menší plemeno	23	57,5 %

Obrázek 6: Grafické znázornění preferencí velikosti psa mezi chovateli ve městě a na venkově.

Tabulka 2: Testování a měření síly závislosti velikosti psa na velikosti sídla.

Statist.	Statist. : oblast(2) x velikost_psa(2) (1 v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	Sv	p
Pearsonův chí-kv.	4,072910	df=1	p=,04358
M-V chí-kvadr.	4,109026	df=1	p=,04266
Yatesův chí-kv.	3,218102	df=1	p=,07283
Fisherův přesný, 1-str.			p=,03609
Fisherův přesný, 2-str.			p=,07217
McNemarův chí-kv. (A/D)	,0816327	df=1	p=,77510
McNemarův chí-kv. (B/C)	,1290323	df=1	p=,71944
Fí pro tabulky 2 x 2	,2256355		
Tetrachorická korelace	,3476544		

Statist.	Statist. : oblast(2) x velikost_psa(2) (1 v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	Sv	p
Kontingenční koeficient	,2201022		

K vyhodnocení dané hypotézy byl použit Personův chí-kvadrátový test. Hodnota p je menší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto zamítáme nulovou hypotézu a říkáme, že existuje statistický rozdíl mezi městem a vesnicí ve velikostní skupině psů.

5.2. Hodnocení chovného prostoru a způsobu chovu

5.2.1. Způsob chovu

Úzkost z odloučení je závažným problémem životní pohody psů, kteří jsou celé dny sami, zatímco jejich majitelé jsou v práci. Důkazy úzkosti z odloučení viditelné po návratu z práce zahrnují okousaný nábytek a poškrábané dveře. Z tabulky je patrné, že ve vybraném sídle městského typu chová 10 % lidí svého psa v kotci, 2,5 % na řetězu, 30 % volně na dvoře a 57,5 % respondentů chová svého psa v bytě.

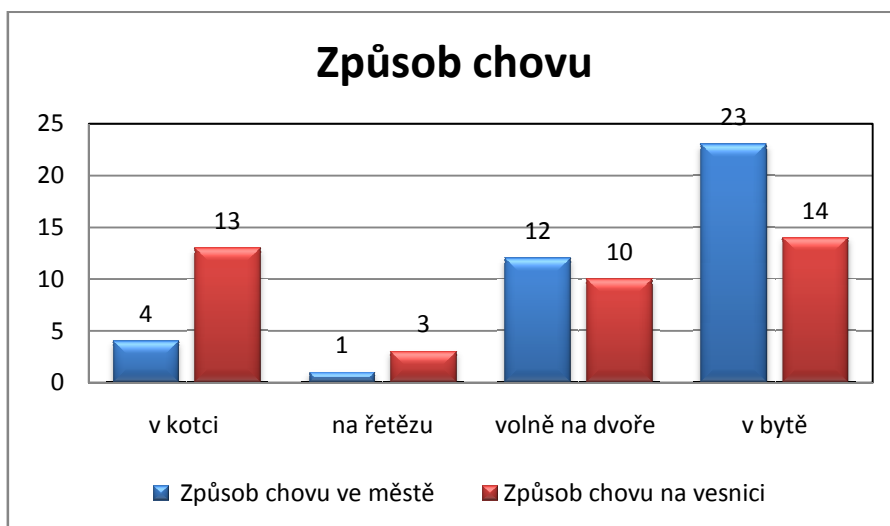
Tabulka 3: Preference způsobu chovu v malém sídle městského typu

Způsob umístění psa	Počet kladných odpovědí	Procento
v kotci	4	10 %
menší plemeno	1	2,5 %
větší plemeno	12	30 %
Menší plemeno	23	57,5 %

Tabulka 4: Preference způsobu chovu na vesnici

Způsob umístění psa	Počet kladných odpovědí	Procento
v kotci	13	32,5 %
menší plemeno	3	7,5 %
větší plemeno	10	25 %
Menší plemeno	14	35 %

Obrázek 7: Grafické znázornění porovnání preferencí způsobu chovu na vesnici a v sídle městského typu

Tabulka 5: Testování a měření síly závislosti v chovu v kotci mezi sídlem městského typu a venkovem

Statist.	Statist. : oblast(2) x v_kotci(2) (2 v dotaznik_psi-List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Pearsonův chí-kv.	6,050420	df=1	p=,01390
M-V chí-kvadr.	6,306912	df=1	p=,01203

Statist.	Statist. : oblast(2) x v_kotci(2) (2 v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Yatesův chí-kv.	4,780579	df=1	p=,02878
Fisherův přesný, 1-str.			p=,01343
Fisherův přesný, 2-str.			p=,02686
McNemarův chí-kv. (A/D)	15,61290	df=1	p=,00008
McNemarův chí-kv. (B/C)	9,877551	df=1	p=,00167
Fí pro tabulky 2 x 2	-,275010		
Tetrachorická korelace	-,479608		
Kontingenční koeficient	,2651650		

Ke statistickému vyhodnocení dané hypotézy byla použita získaná data týkající se pouze ustájení psů v kotcích. Z důvodu poměrně velkého procentuálního rozdílu. Byl použit Personův chí-kvadrátový test. Hodnota p je menší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto zamítáme nulovou hypotézu a říkáme, že existuje statistický rozdíl mezi městem a vesnicí v kotcovém ustájení psů.

5.3. Chovatelské návyky.

5.3.1. Krmení

Přirozené orální chování psů je „zhltnout“ rychle velké množství potravy v relativně dlouhých intervalech. Fyziologické a behaviorální potřeby volně žijících masožravců jsou konzumovat co nejvíce potravy najednou a pak odpočívat, zažívat a šetřit energii před dalším lovem. Dospělí psi si tedy snadno zvyknou na jednu velkou porci krmiva za den, kterou snědí s velkým nadšením a malým ohledem na to, z čeho se skládá. Rostoucí štěňata samozřejmě vyžadují častější krmení. Je přirozené, když je zdravý pes nenasytý, a když dostane možnost,

bude žadonit a konzumuje pamlsky a zbytky ze stolu v takovém množství, které dalece převyšuje jeho potřeby. A tak je psí mazlíček přirozeně náchylný k obezitě. Nicméně ještě přirozenější je pro psa obejít se delší dobu bez potravy, proto by krmení jednou denně nemělo způsobovat behaviorální problémy. Potvrdily se rozdíly v četnosti krmných dávek.

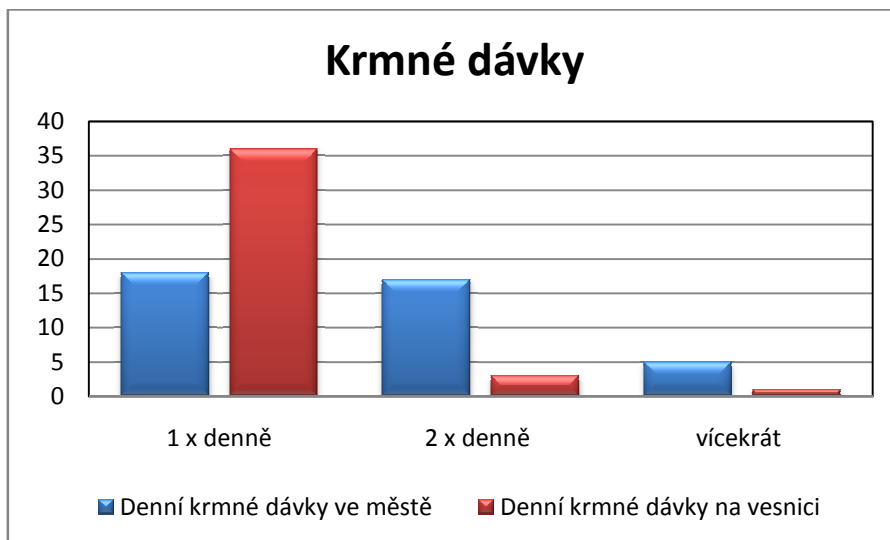
Tabulka 6: Preference frekvence denní krmné dávky v malém sídle městského typu

Frekvence krmení psa	Počet kladných odpovědí	Procento
1x denně	18	45 %
2x denně	17	42,5 %
Častěji	5	12,5 %

Tabulka 7: Preference frekvence denní krmné dávky na vesnici

Frekvence krmení psa	Počet kladných odpovědí	Procento
1x denně	36	90 %
2x denně	3	7,5 %
Častěji	1	2,5 %

Obrázek 8: Grafické znázornění preferencí frekvence denní krmné dávky na venkově a ve městě

Tabulka 8: Testování a měření síly závislosti rozdílů v krmení jednou denně mezi sídlem městského typu a venkovem

Statist.	Statist. : oblast(2) x krmeni1(2) (3a v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Pearsonův chí-kv.	18,46154	df=1	p=,00002
M-V chí-kvadr.	19,83522	df=1	p=,00001
Yatesův chí-kv.	16,46724	df=1	p=,00005
Fisherův přesný, 1-str.			p=,00001
Fisherův přesný, 2-str.			p=,00003
McNemarův chí-kv. (A/D)	7,681818	df=1	p=,00558
McNemarův chí-kv. (B/C)	2,913793	df=1	p=,08783
Fí pro tabulky 2 x 2	-,480384		

Statist.	Statist. : oblast(2) x krmeni1(2) (3a v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Tetrachorická korelace	-,722361		
Kontingenční koeficient	,4330127		

Ke statistickému vyhodnocení dané hypotézy byla použita získaná data týkající se rozdílů v četnosti krmení psů ve městě a na vesnici jednou denně. Byl použit Pearsonův chí-kvadrátový test. Hodnota p je menší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto zamítáme nulovou hypotézu a říkáme, že rozdíl existuje.

Tabulka 9: Testování a měření síly závislosti rozdílů v krmení dvakrát denně mezi městem a vesnicí

Statist.	Statist. : oblast(2) x krmeni2(2) (3b v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Pearsonův chí-kv.	13,06667	df=1	p=,00030
M-V chí-kvadr.	14,11450	df=1	p=,00017
Yatesův chí-kv.	11,26667	df=1	p=,00079
Fisherův přesný, 1-str.			p=,00027
Fisherův přesný, 2-str.			p=,00055
McNemarův chí-kv. (A/D)	6,685185	df=1	p=,00972
McNemarův chí-kv. (B/C)	13,88461	df=1	p=,00019

Statist.	Statist. : oblast(2) x krmeni2(2) (3b v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Fí pro tabulky 2 x 2	,4041452		
Tetrachorická korelace	,6631832		
Kontingenční koeficient	,3747014		

Ke statistickému vyhodnocení dané hypotézy byla použita získaná data týkající se krmení psů dvakrát denně. Byl použit Pearsonův chí-kvadrátový test. Hodnota p je menší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto zamítáme nulovou hypotézu a říkáme, že existuje statistický rozdíl mezi městem a vesnicí v krmení psů dvakrát denně.

Tabulka 10: Testování a měření síly závislosti rozdílů v krmení vícekrát denně mezi sídlem městského typu a venkovem

Statist.	Statist. : oblast(2) x krmeni_vic(2) (3c v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Pearsonův chí-kv.	2,882883	df=1	p=,08953
M-V chí-kvadr.	3,127353	df=1	p=,07699
Yatesův chí-kv.	1,621622	df=1	p=,20287
Fisherův přesný, 1-str.			p=,10036
Fisherův přesný, 2-str.			p=,20072
McNemarův chí-kv. (A/D)	24,75000	df=1	p=,00000

Statist.	Statist. : oblast(2) x krmeni_vic(2) (3c v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
McNemarův chí-kv. (B/C)	30,25000	df=1	p=,00000
Fí pro tabulky 2 x 2	,1898316		
Tetrachorická korelace	,4635883		
Kontingenční koeficient	,1865010		

Ke statistickému vyhodnocení dané hypotézy byla použita získaná data týkající se četnosti krmení vícekrát než dvakrát denně. Byl použit Personův chí-kvadrátový test. Hodnota p je větší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto platí nulová hypotéza a říkáme, že neexistuje statistický rozdíl mezi městem a vesnicí v četnosti krmení psů častějším než dvakrát denně.

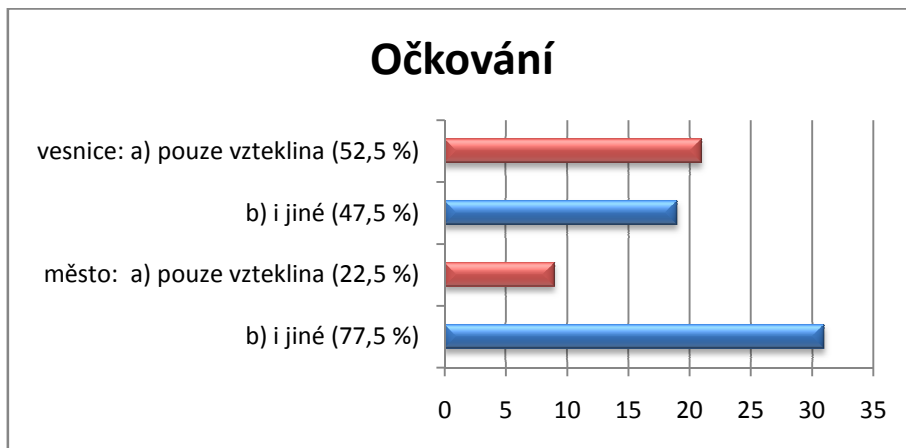
5.3.2. Očkování

Povinností každého chovatele je jednou ročně očkovat svého psa proti vzteklině. Další dostupná očkování mohou předcházet možným nemocem, ale jsou zcela dobrovolná. Rozdíl v očkování mezi městem a vesnicí se potvrdil.

Tabulka 11: Srovnání preference proočkování psa mezi venkovem a malým sídlem městského typu

Velikost sídla	Druh očkování	Počet kladných odpovědí	Procento
Vesnice	pouze vzteklina	21	52,5 %
	jiná očkování	19	47,5 %
Město	pouze vzteklina	9	22,5 %
	Jiná očkování	31	77,5 %

Obrázek 9: Grafické znázornění preference proočkování psa mezi venkovem a malým sídlem městského typu

Tabulka 12: Testování a měření síly závislosti rozdílů v očkování mezi sídlem městského typu a venkovem

Statist.	Statist. : oblast(2) x ockovani_jine(2) (3e v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Pearsonův chí-kv.	6,544963	df=1	p=,01052
M-V chí-kvadr.	6,670007	df=1	p=,00981
Yatesův chí-kv.	5,409060	df=1	p=,02003
Fisherův přesný, 1-str.			p=,00964
Fisherův přesný, 2-str.			p=,01927
McNemarův chí-kv. (A/D)	1,960784	df=1	p=,16143
McNemarův chí-kv. (B/C)	3,448276	df=1	p=,06332
Fí pro tabulky 2 x 2	,2860280		
Tetrachorická korelace	,4455174		
Kontingenční koeficient	,2750000		

Ke statistickému vyhodnocení dané hypotézy byly použity preference o očkování. Byl použit Personův chí-kvadrátový test. Hodnota p je menší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto zamítáme nulovou hypotézu a říkáme, že existuje statistický významný rozdíl v očkování psů mezi sídlem městského typu a venkovem v dané velikostní skupině.

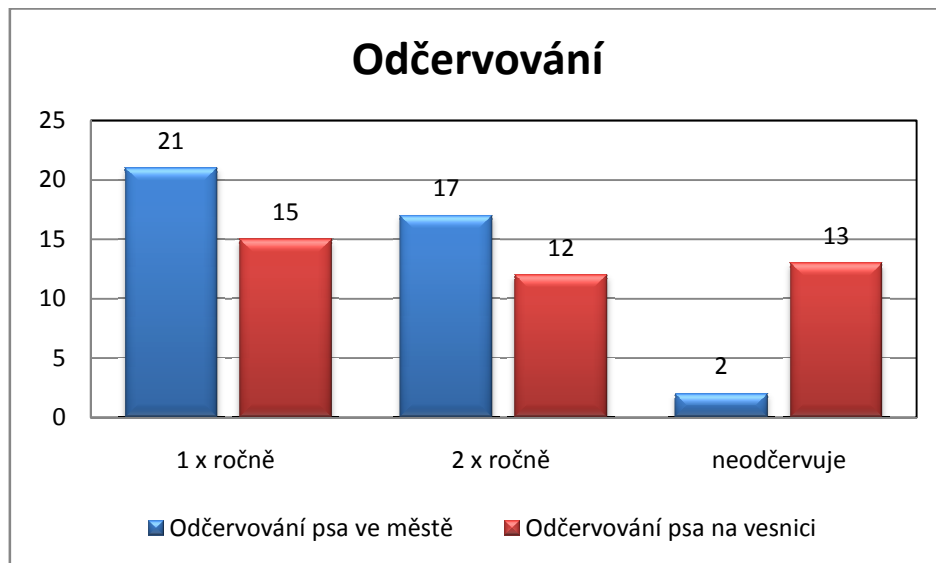
5.3.3. Odčervení

Odčervení psů je zcela dobrovolné, ale v zájmu ochrany proti parazitům se doporučuje odčervovat minimálně 1x ročně. Bylo zjištěno, že ve městech chovatelé odčervují vícekrát ročně. Velká část chovatelů na vesnicích neodčervuje vůbec.

Tabulka 13: Srovnání preference odčervení psů mezi venkovem a sídlem městského typu

Velikost sídla	Odčervení psa	Počet kladných odpovědí	Procento
Město	1 x ročně	21	52,5 %
	2 x ročně	17	42,5 %
	neodčervuje	2	5 %
Vesnice	1 x ročně	15	37,5 %
	2 x ročně	12	30 %
	neodčervuje	13	32,5 %

Obrázek 10: Grafické znázornění preferencí odčervování psů na venkově a v sídle městského typu

Tabulka 14: Testování a měření síly závislosti rozdílů v odčervování psů mezi sídlem městského typu a venkovem

Statist.	Statist. : oblast(2) x odcerveni_ne(2) (3h v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Pearsonův chí-kv.	9,928205	df=1	p=,00163
M-V chí-kvadr.	10,88471	df=1	p=,00097
Yatesův chí-kv.	8,205129	df=1	p=,00418
Fisherův přesný, 1-str.			p=,00156
Fisherův přesný, 2-str.			p=,00312
McNemarův chí-kv. (A/D)	19,86207	df=1	p=,00001
McNemarův chí-kv. (B/C)	11,29412	df=1	p=,00078
Fí pro tabulky 2 x 2	-,352282		

Statist.	Statist. : oblast(2) x odcerveni_ne(2) (3h v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Tetrachorická korelace	-,636253		
Kontingenční koeficient	,3322672		

Ke statistickému vyhodnocení dané hypotézy byly použity preference o odčervování. Byl použit Personův chí-kvadrátový test. Hodnota p je menší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto zamítáme nulovou hypotézu a říkáme, že existuje statistický významný rozdíl v odčervování psů mezi sídlem městského typu a venkovem v dané velikostní skupině.

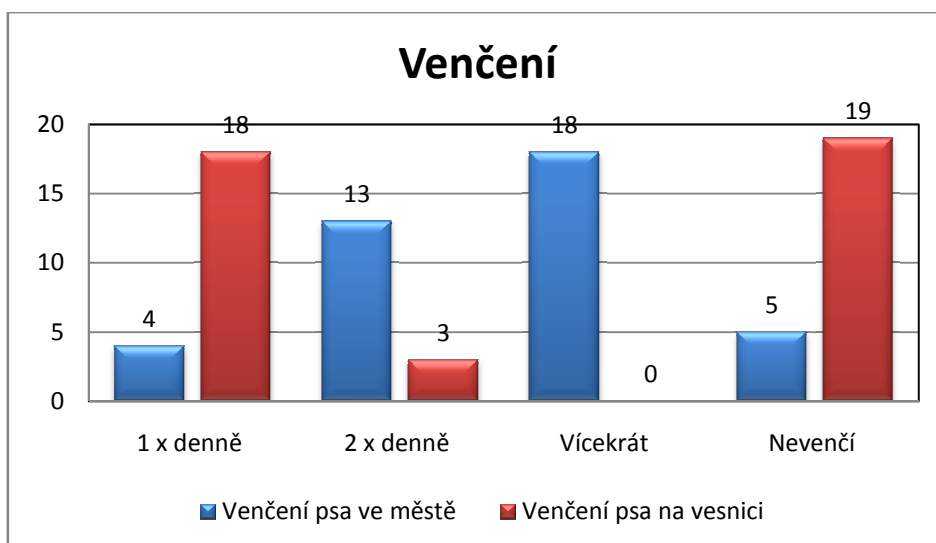
5.4. Denní venčení psa

Ze zjištěných výsledků je zřejmé, že ve městě lidé venčí častěji..

Tabulka 15: Srovnání preference venčení psa mezi venkovem v sídle městského typu

Velikost sídla	Častost venčení psa	Počet kladných odpovědí	Procento
Vesnice	1 x denně	18	45 %
	2 x denně	3	7,5 %
	častěji	0	0 %
	nevenčí	19	47,5 %
Město	1 x denně	4	10 %
	2 x denně	13	32,5 %
	častěji	18	45 %
	Nevenčí	5	12 %

Obrázek 11: Grafické znázornění venčení psa na venkově a v sídle městského typu

Tabulka 16: Testování a měření síly závislosti rozdílů v četnosti venčení psů mezi sídlem městského typu a venkovem-1xdenně

Statist.	Statist. : oblast(2) x venci1(2) (4a v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Pearsonův chí-kv.	12,28840	df=1	p=,00046
M-V chí-kvadr.	13,04926	df=1	p=,00030
Yatesův chí-kv.	10,59561	df=1	p=,00113
Fisherův přesný, 1-str.			p=,00043
Fisherův přesný, 2-str.			p=,00087
McNemarův chí-kv. (A/D)	11,11539	df=1	p=,00086
McNemarův chí-kv. (B/C)	5,351852	df=1	p=,02070
Fí pro tabulky 2 x 2	-,391925		

Statist.	Statist. : oblast(2) x venceni1(2) (4a v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Tetrachorická korelace	-,628416		
Kontingenční koeficient	,3649002		

Ke statistickému vyhodnocení dané hypotézy byly použity preference o venčení psů jednou denně. Byl použit Pearsonův chí-kvadrátový test. Hodnota p je menší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto zamítáme nulovou hypotézu a říkáme, že existuje statistický významný rozdíl ve venčení psů jednou denně mezi sídlem městského typu a venkovem v dané velikostní skupině.

Tabulka 17: Testování a měření síly závislosti rozdílů v četnosti venčení psů mezi sídlem městského typu a venkovem-2x denně

Statist.	Statist. : oblast(2) x venceni2(2) (4b v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Pearsonův chí-kv.	7,812500	df=1	p=,00519
M-V chí-kvadr.	8,307148	df=1	p=,00395
Yatesův chí-kv.	6,328125	df=1	p=,01189
Fisherův přesný, 1-str.			p=,00514

Statist.	Statist. : oblast(2) x venceni2(2) (4b v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Fisherův přesný, 2-str.			p=,01029
McNemarův chí-kv. (A/D)	10,58000	df=1	p=,00114
McNemarův chí-kv. (B/C)	17,63333	df=1	p=,00003
Fí pro tabulky 2 x 2	,3125000		
Tetrachorická korelace	,5529792		
Kontingenční koeficient	,2982750		

Ke statistickému vyhodnocení dané hypotézy byly použity preference o venčení psa dvakrát denně. Byl použit Personův chí-kvadrátový test. Hodnota p je větší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto potvrzujeme nulovou hypotézu a říkáme, že neexistuje statistický významný rozdíl ve venčení psů dvakrát denně mezi sídlem městského typu a venkovem v dané velikostní skupině.

Tabulka 18: Testování a měření síly závislosti rozdílů v četnosti venčení psů mezi sídlem městského typu a venkovem-vícekrát denně

Statist.	Statist. : oblast(2) x venceni_vic(2) (4c v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	Sv	P
Pearsonův chí-kv.	23,22581	df=1	p=,00000
M-V chí-kvadr.	30,25511	df=1	p=,00000
Yatesův chí-kv.	20,71685	df=1	p=,00001

Statist.	Statist. : oblast(2) x venceni_vic(2) (4c v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	Sv	P
Fisherův přesný, 1-str.			p=,00000
Fisherův přesný, 2-str.			p=,00000
McNemarův chí-kv. (A/D)	7,603448	df=1	p=,00583
McNemarův chí-kv. (B/C)	20,04545	df=1	p=,00001
Fí pro tabulky 2 x 2	,5388159		
Tetrachorická korelace	,8733850		
Kontingenční koeficient	,4743417		

Ke statistickému vyhodnocení dané hypotézy byly použity preference o venčení psa vícekrát denně. Byl použit Personův chí-kvadrátový test. Hodnota p je menší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto zamítáme nulovou hypotézu a říkáme, že existuje statistický významný rozdíl ve venčení psů vícekrát denně mezi sídlem městského typu a venkovem v dané velikostní skupině.

Tabulka 19: Testování a měření síly závislosti rozdílů v nevenčení psů mezi sídlem městského typu a venkovem

Statist.	Statist. : oblast(2) x venceni_ne(2) (4d v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Pearsonův chí-kv.	11,66667	df=1	p=,00064
M-V chí-kvadr.	12,24494	df=1	p=,00047

Statist.	Statist. : oblast(2) x venceni_ne(2) (4d v dotaznik_psi- List aplikace Microsoft Office Excel.xlsx)		
	Chí-kvadr.	sv	P
Yatesův chí-kv.	10,05952	df=1	p=,00152
Fisherův přesný, 1-str.			p=,00062
Fisherův přesný, 2-str.			p=,00124
McNemarův chí-kv. (A/D)	8,653846	df=1	p=,00326
McNemarův chí-kv. (B/C)	4,166667	df=1	p=,04123
Fí pro tabulky 2 x 2	-,381881		
Tetrachorická korelace	-,601418		
Kontingenční koeficient	,3567530		

Ke statistickému vyhodnocení dané hypotézy byly použity preference o nevenčení psa. Byl použit Personův chí-kvadrátový test. Hodnota p je menší než hladina závislosti (ta je stanovena na 0,05), proto zamítáme nulovou hypotézu a říkáme, že existuje statistický významný rozdíl v nevenčení psů mezi sídlem městského typu a venkovem v dané velikostní skupině.

5. Diskuse

Zjištěné výsledky ze zkoumaného souboru potvrdily, existující rozdíly v péči o psy. Bylo prokázáno, že zvyklosti lidí žijící v oblastech s odlišnou hustotou jsou rozdílné. První hypotéza o velikosti plemen byla potvrzena. Je zřejmé, že lidé na vesnicích volí větší plemena psů. Lze předpokládat, že důvodem k této volbě je vede strach o majetek. Ve městech volí lidé většinou menší variantu. Menší psi podle (Sophie Kollins 2012) mají menší nároky na prostor, a v městských lokalitách jsou menší psi praktičtější.

Druhé šetření se zabývalo chovným prostorem. Zkoumány byly otázky týkající se ustájení psů v kotci, na řetězu, volně na dvoře, nebo v bytě. Potvrzeno je očekávání, že chov na řetězu, je častější na vesnici pozitivní bylo zjištění, že skoro vymizel způsob chovu na řetězu a ze získaných preferencí vyplývá i zjištění, že v podstatě není rozdíl v chovu psa v bytě mezi venkovem a městem. Ve třetím šetření je posuzován rozdíl týkající se kvality péče. Louganis (2001) ve své knize upozorňuje na nebezpečí nemocí a dřívějšího úmrtí psa, které může být důsledkem nedostatečné péče. Šetření zahrnovalo častost krmení, odčervování psa a očkování, které bylo rozdělené jen na očkování proti vzteklině a ostatní. Podle preferencí jsou městští psi krmeni častěji. Také proočkovanosť ve městech je lepší. V tomto šetření bylo překvapivé zjištění, že 32,5 % lidí na vesnicích vůbec neodčervuje. Čtvrté šetření se týkalo častosti venčení. Ve městě jsou psi chováni v bytě častěji než na venkově, proto je logický i výsledek potvrzující častější venčení ve městech.

6. Závěr

Provedla jsem základní šetření o návycích chovatelů psů na malém městě a v okolních vesnicích. Zjistila jsem podstatné rozdíly: 1. Ve městě chová velká plemena psů 42,5% obyvatel, na vesnici 65%. Rozdíl v preferencích je statisticky průkazný na hladině významnosti 0,05, takže předpoklad o preferenci větších plemen na venkově byl potvrzen. 2. Ve městě i na venkově jsou psi nejčastěji chováni v bytech. Ovšem druhým nejčastějším způsobem na venkově je kotec. V tomto případě se předpoklad preference kotce na venkově nepotvrdil. Na venkově je chováno 32,5 % psů v kotci, 7,5 % na řetězu, 25 % volně na dvoře a 35 % v bytě. Ve městě pouze 10 % psů v kotci, 2,5 % na řetězu, 30 % volně na dvoře a 57,5 % v bytě. Z toho vyplývá, že hypotéza je pravdivá. 3. Bylo zjištěno, že ve městě krmí 1x denně 45 % lidí, 2x denně 42,5 % lidí, častěji 5 % lidí. Na vesnici krmí 1x denně 90 % lidí, 2x denně 7,5 % lidí a častěji 2,5 % lidí. Ve městě jsou tedy psi krmeni častěji než na vesnici. 4. Ve městech je naočkováno pouze vzteklinou 22,5 % psů a jiným očkováno 77,5 % psů, na vesnici vzteklinou 52,5 % jiným očkováním 47,5 % psů. Ve městě je tedy lepší proočkovanosť psů. Rozdíl je statisticky průkazný na hladině významnosti 0,05. 5. Odčervování psů ve městě: 1x ročně 52,5 %, 2x ročně 42,5 % a neodčervuje 5 % dotázaných, na vesnici odčervuje 1x ročně 15 %, 2x ročně 12 % a neodčervuje nikdy 13 % dotázaných. Ve městech je tedy lepší péče majitelů psů i v této oblasti a vyplývá z toho, že v těchto oblastech péče jsou výrazné rozdíly mezi městem a vesnicí. Zjištěné výsledky tedy vyvrací tuto hypotézu. 6. Bylo zjištěno, že ve městech venčí psy 1x denně 10 %, lidí, 2x denně 32,5 % lidí, častěji 45 % lidí a vůbec nevenčí 12 % dotázaných. Na vesnicích venčí 1x denně 45 % lidí, 2x denně 7,5 % lidí, častěji 0 % a nevenčí 47,5 %. I v této péči bylo zjištěno, že psi ve městech mají lepší péči. Zjištěné výsledky potvrzují poslední hypotézu, a to statisticky průkazně u všech položených dotazů mimo venčení 2x denně. U této frekvence neexistuje statisticky významný rozdíl.

Tento výzkum potvrzuje skutečnost, že psi ve městech mají většinou lepší péči svých majitelů než psi na vesnicích. Jistě by bylo zajímavé uskutečnit další výzkumy, které by byly zaměřeny podrobněji na tyto, nebo další témata s větším počtem respondentů.

7. Seznam použité literatury.

- Báča, Jan. 1971. *Náš pes*. Praha. Mír. 125 s. ISBN: 2290.
- Baker, Stephen. 2004. *Jak žít s neurotickým psem*. Praha. Lika klub. 137 s. ISBN: 23-66-01.
- Baranyiova, E., Holub, A., Tyrlík, M. 2009. Body Size and Behaviour Traits of Dogs in Czech Households. *Acta veterinaria Brno*, 78(1), 107-114.
- Coren, Stanley. 1997. *Inteligence psů*. Praha. Robot. 176 s. ISBN: 80-902061-0-7.
- Davis, Caroline. 2004. *Essential Dog*, London. Hamlyn. p. 187. ISBN: 102-17
- Davis, S. J. M., Valla, F. R. 1978. Evidence for domestication of the dog 12,000 years ago in the Natufian of Izrael. *Nature* p. 276. ISBN: 608-610
- Hartl, Karel. 1988. *Člověk a pes*. Praha. Naše vojsko. 177 s. ISBN: 28-003-89.
- Hegewald-Kawich, Horst. 1996. *Hunde richtig verstehen*. Munchen: Mosaik Verlag. 174 s. ISBN: 3-576-10535-2.
- Hrušovský, Josef. 1990. *Pes a jeho výcvik*. Praha. Naše vojsko. 319 s. ISBN: 28-026-90.
- Kaestner, A., Gruner, H. E. 1993 *Lehrbuch der Speziellen Zoologie. Wirbellose Tiere*: Gustav Fischer Verlag. p.1150. ISBN: 4-647-1430-4.
- Kholová, Helena. 1987 *Historie psího rodu*. Praha. Práce. 326 s. ISBN: 24-007-87.
- Lorenz, Konrád. 1992a. *Tak zvané zlo*. Praha: Mladá Fronta. 175 s. ISBN: 23-017-92.
- Lorenz, Konrád. 1997b. *Život se psem není pod psa*. Praha. Granit. 128 s. ISBN: 03-32-01-01.
- Masson, Jeffrey Moussaieff. 1990. *Psi v lásce nikdy nelžou*. Praha. Rybka Publishers. 212 s. ISBN: 21-005-99.
- Mikulica, Vladimír. 1985. *Poznej svého psa*. Praha. Mír, 267 s. ISBN: 07-015-85.

- Morrison, B. W. 2002. Cancer in dogs and cats: medical and surgical management. 2nd. Ed. TetonNewMedia. p. 782. ISBN: 1-888-770-3165.
- Odendal, Johannes. 2021. Zvířata a naše mentální zdraví: proč, co a jak. Praha. Brázda. 170 s. ISBN: 978-80-209-0356-3.
- Pacheco, O. Buenfil, Gonzales. B. 2007. A survey of populations in urban and rural areas of Yucatan, Mexico. Berg Publishers Anthrozoos, 20(3), 261-274.
- Procházka, Z. 2005. Chov psů. Paseka. Praha – Litomyšl. 320 s. ISBN: 80-7185-768-8.
- Tannebaum, J., 1961. Ethics and animal welfare: the inextricable connection. Journal of the American Veterinary Medical Association. p. 198. ISBN: 1360-76.
- Thomasová, Elizabeth Marshall. 2001. Společenský život psů. Praha: Rybka Publishers. 246 s. ISBN: 80-86182-48-7.
- Trumler, Eberhard. 1996a. Tykáme si se psem. České Budějovice. Dona. 222 s. ISBN: 80-86136-58-2.
- Trumler, Eberhard. 1999b. Pes mezi lidmi. Praha. Cesty. 136 s. ISBN: 80-7181-058-4.
- Sheldrake, Rupert. 2003. Váš pes to ví. Praha. Rybka Publishers. 330 s. ISBN: 80-86182-50-9.
- Stafford, K. 2006. The Welfare of Dogs. Springer-Verlag, p. 296. ISBN: 978-80-765.
- Šebková, N., Hartl. K., Hulva. P., Jebavý. L., Masopustová. R., Vrabec. V., Bouška. P., Kosinová. T., Kváš. M. 2008. Kynologie. ČZU. Praha. 111 s. ISBN: 978-80-213-1844-1.
- Vine, Louis L. 1992. Váš neurotický pes. Praha. Anomal. 204 s. ISBN: 80-900235-7-6.
- Webster, John. 1999a. Welfare, životní pohoda zvířat aneb Střízlivé kázání o ráji. Nadace na ochranu zvířat. 264 s. ISBN: 978-80-7233-114.
- Webster, John. 2009b. Životní pohoda zvířat: kulhání k ráji. Praha. Práh. 291 s. ISBN: 978-80-7252-264-4.
- Werner, Johannes. 1995. Pes v rodině. Svojtka a Vašut. 127 s. ISBN: 80-7180-028-7.
- Whiteheadová, Sarah. 2008. Jak mluvit psí řečí. Praha. Albatros. 93 s. ISBN: 13-738-008.

8. Přílohy

Vzor distribuovaného dotazníku:

ZAŠKRTNĚTE VYHOVUJÍCÍ ODPOVĚĎ.

D O T A Z N Í K		
	ANO	NE
VELIKOST PSA:		
malá (kohoutkové výšky do 50 cm)		
velká (kohoutkové výšky nad 50 cm)		
ZPŮSOB CHOVU:		
Kotec		
na řetězu		
volně na dvoře		
v bytě		
DENNÍ KRMNÉ DÁVKY:		
1 x		
2 x		
Vícekrát		
OČKOVÁNÍ:		
Vzteklina		
Jiné		
ODČERVENÍ PSA:		
1 x ročně		
2 x ročně		
Neodčervuji		
DENNÍ VENČENÍ PSA:		
1 x		
2 x		
Vícekrát		